

Forskning för bättre sfi

De flesta är medvetna om hur viktig god sfi-undervisning är. Ändå finns det knappt någon forskning på området. Därför har Ifous nu dragit igång FoU-programmet *Språkutvecklande arbetssätt inom sfi*.

av Hanna Welin

RUNT 150 000 ELEVER är idag inskrivna på någon av landets sfi-utbildningar. Det är fler än någonsin. Andelen nya elever har visserligen minskat det senaste året, men en hel del av de inskrivna går å andra sidan kvar under längre tid. Trots den omfattande

verksamheten saknas tillräcklig forskning om hur undervisningen bäst bedrivs, inte minst ur ett språkutvecklande perspektiv.

– Vuxenutbildningen är verkligen eftersatt forskningsmässigt. Inte förrän nu har vi fått möjligheten att bedriva utvecklingsarbete på den nivå vi så länge har önskat, säger Jan-Ole Engkvist, rektor för sfi-verksamheten i Hässleholms kommun och ordförande i styrgruppen för FoU-programmet som startade i februari i år.

I styrgruppen är de fem deltagande huvudmännen och utbildningssamordnarna representerade: Haninge kommun, Hermods, Hässleholms kommun, Lernia och Stockholm stad.

– Att vi är blandade, både privata och kommunala aktörer, ger oss en unik möjlighet att lära av varandra, säger Jan-Ole Engkvist.

Det språkutvecklande arbetet står i centrum för programmet. Hur tar man på bästa sätt tillvara elevernas flerspråkighet i undervisningen? Hur ser det ut med lärarnas egna språkkunskaper och hur kan man arbeta med studiehandledare eller modersmåls-

stödare? Att undervisningen fullt ut är anpassad till vuxna är också centralt, liksom att innehållet är relevant för elevernas vardags- och arbetsliv.

Från varje huvudman deltar skolledare, processledare och lärargrupper. Två forskare från Högskolan Dalarna kommer ut till skolorna för att studera och dokumentera undervisningen och tillsammans med utvecklingsgrupperna diskutera och analysera pedagogiken.

– Lärarna i utvecklingsgrupperna ses också löpande för att prata om hur de jobbar, för att jämföra och prova olika metoder.

Redan nu har Jan-Ole Engkvist märkt en förändring hos sfi-lärarna på skolan i Hässleholm. Deras yrkesroll har lyfts och de är med och utvecklar sin egen verksamhet.

Språkutvecklande arbetssätt inom sfi

- FoU-programmet startade i februari 2018 och pågår i tre år.
- Det är Ifous första FoU-program inom vuxenutbildning och det riktar sig till lärare och skolledare som tillsammans med forskare vill vidareutveckla ett språkutvecklande arbetssätt inom sfi, bepröva sin erfarenhet och bidra till ny vetenskaplig kunskap.
- Deltagande anordnare och huvudmän är Haninge kommun, Hermods, Hässleholms kommun, Lernia och Stockholm stad.

Vi är med och påverkar samtidigt som vi lär oss själva, säger Jan-Ole Engkvist, rektor för sfi-verksamheten i Hässleholms kommun och ordförande i styrgruppen för FoU-programmet.

– Jag har varit med i så många sammanhang genom åren. Den här gången är jag riktigt glad. Det här handlar inte om att få något färdigt presenterat för sig utan om att delta i en lärprocess på alla nivåer, från lärare och skolledare till forskare. Vi är med och påverkar samtidigt som vi lär oss själva.

PHILIPPA BÖRJESSON ÄR processledare och rektor för Hermod's sfi Medborgarplatsen i Stockholm. Hon håller med om att FoU-programmet skiljer sig från annat utvecklingsarbete, inte minst för att forskare deltar och tidsramen är på tre år.

– Inom sfi har vi ofta fokus på här och nu i och med utbildningens flexibilitet, löpande intag och avtal. FoU-programmet är unikt med dess längd och kontinuitet och ger oss det längre fokus som vi

behöver, säger hon.

Andelen behöriga lärare är låg inom sfi, över hälften är obehöriga sett till landet i stort. Dessutom väntar en än större lärarbrist framöver. Just därför är det viktigare än någonsin att stärka de befintliga lärarnas kompetens och yrkesposition. Det menar Bengt Jönsson, chef för vuxenutbildningen i Stockholm stad och medlem i styrgruppen.

– Vi måste jobba tillsammans för att bygga upp ett kollegialt lärande. Redan nu funderar vi på hur vi på bästa sätt ser till att sprida kunskapen som det här programmet kommer att ge till landets alla skolor.

Läs mer om FoU-programmet på ifous.se

”Forskningen ska utgå från lärarna”

Flerspråkighet är en resurs. Men hur gör man för att omsätta denna kunskap till praktisk didaktik i klassrummen? Det är en av de frågor som forskaren Jenny Rosén vill undersöka tillsammans med lärarna i FoU-programmet.

Det är lätt att fokus hamnar på vad eleverna inte kan. Det hoppas Jenny Rosén ändra på. Hon är docent i svenska som andraspråk på Högskolan Dalarna och forskningsansvarig för FoU-programmet *Språkutvecklande arbetssätt inom sfi* tillsammans med kollegan Berit Lundgren.

– Ser du flerspråkigheten som en tillgång blir perspektivet: Här är elever som kan flera språk. Nu ska de även lära sig svenska.

Det handlar om att ha en sociokulturell syn på lärande:

– Eleverna är vuxna och måste bli sedda och bekräftade som de kompetenta personer de är. Undervisningen ska också vara kopplad till elevernas verklighet, deras vardag och yrkesliv.

Jenny Rosén vill synliggöra all den erfarenhet och kunskap lärarna har och låta forskningen utgå från den.

– Vi kommer att dokumentera och reflektera över det vi ser. Nästa steg blir att utifrån forskning och beprövad erfarenhet utveckla sfi-undervisningen tillsammans med lärarna i programmet.